

Magyarország erdőterményeinek áruforgalma az 1882-dik év második felében.

I.

E lapok f. évi január havi füzetében láttak először napvilágot az 1881. évi XIII. törvénycikk alapján életbeléptetett áruforgalmi statistika adatai Magyarország erdőterményeinek behozataláról és kiviteléről. Ezen adatok egy teljes évről szóltak és az 1881. év második s az 1882. év első felére vonatkoztak. Eredményeiket ismerjük. Azóta megjelent az az orsz. m. kir. statistikai hivatal kiadásában egy új füzet, mely hat hónap adatait összevonva foglalja magában s a melyből az alább következő adatokat merítettem. Ezek az 1882-dik év július—decemberi tartamára vonatkoznak, tehát a második félévre. Nyerni fognak ezen adatok még különösen az által is, hogy összehasonlítom őket a már meglévő 1881. év második felének adataival, mely világot vet arra is, hogy milyen változás történt azóta forgalmunkban.

Itt mindjárt azon változáról kell megemlékeznem, melyet az 1882. évi XVI. törvénycikk tett szükségessé, és mely által a magyar-osztrák vámterület számára új vámtarifa állapított meg. Ehez kellvén alkalmazni az árúk elnevezését, az új árulajstromban az eddigi XIX. csoport és 377 árúnem helyett, ezentul L. árúcsoport lép használatba, 469 árúnemmel. Az országos m. kir. statistikai hivatal által kidolgozott terv szerint az árúnemek a földmivelési ministerium kebelében tartott külön enquette-en állapították meg végleg, különös tekintettel hazai viszonyainkra s a magyarországi fontosabb kiviteli és behozatali czikkekre.

Az 1882. év második felére, vagyis július—december hónapokra terjedő félév adatai, már az új intézkedés szerint állították össze és bocsátották közre. Azonban ezen új beosz-

tás által az összehasonlítás a régibb adatokkal némileg meg van nehezítve. Az erdei termények forgalmának kimutatására ezen új beosztás nyereséggel is járt, a mennyiben új rovat nyitottak a vasúti talpfának, mely eddig a kemény épület- és műfával együtt volt kimutatva, a régi fűrészelt faáru alsoportból pedig két új keletkezett, különválasztván a kemény fűrészelt fa a puhától. Viszont egyesítettett a régi hamuzsir alsoport a többi lúgsókéval egy alsoportba s az erdei magvaké a többi veteménymagvakéival. A hamuzsir egyesítését a többi lúgsókkal erdészeti szempontból sajnálni lehet ugyan, de az erdei magvakét nem, mert ez utóbbiakból ugy is csekély volt a forgalom.

Ezeket szükség volt előre bocsátanom tájékozás és alábbiak könnyebb megérthetése végett, és most áttérek tulajdonképi tárgyamra és kezdem a forgalom nagyságának bemutatásával.

A forgalom értéke tett ezen 1882. évi július—decemberi második félévben 13,126.572 frtot, mely összegből a behozatalra 1,365.938 frt, a kivitelre pedig 11,760.634 frt esett osztrák értékben. Vagyis minden 100 frt forgalomból a behozatalra 10.⁴¹ frt, a kivitelre pedig 89.⁵⁹ frt esett osztrák értékben. Ugyanannak értéke 1881-ben a megfelelő időszakban ugyanazon terményekből 16,184.489 frt volt, mely összegből a behozatalra 1,451.783 frt, a kivitelre pedig 14,732.489 frt esett osztr. értékben. Vagyis minden 100 frt forgalomból a behozatalra 8.⁹¹ frt, a kivitelre pedig 91.⁰⁹ frt esett osztr. értékben.

E szerint tehát a forgalom az utóbbi félévben 10.⁴³ százalékkal kisebb volt, mint a megfelelő 1881-ki félévben. Ezen 3,057.917 frt értékű kisebb forgalom onnan származik, hogy az utóbbi félévben kevesebb volt a kivitelünk. Csakhogy ezen kevesebb kivitel csak egy-két árú

nemre vonatkozik, míg a többiekénél kiviteli emelkedést találunk, mint azt később látni fogjuk. A kisebb forgalmat elősegítette még az is, hogy a behozatal az utolsó félévben 85.845 frttal kevesebb volt, mint az 1881-ik év ugyanazon időszakában, a mit különbözőképen lehet magyarázni; mert a kisebb behozatalból még nem lehet azt kimagyarázni, hogy hazai terményeinkkel birjuk szükségleteinket fedezni, sem pedig azt, hogy egyik-másik iparágunk hanyatlásnak indult s azért kevesebb nyers anyagra volt szükségünk idehaza. Itt ez csak annyit jelent, hogy a forgalom ennyit vesztett élénkségéből, talán azért, mert az újabb irányt vett és nem szorult további közvetítésünkre, vagy mert kisebb lett a szükséglet, avagy a termés rossz volt stb.

A behozatalt s a kivitelt az 1882. év második feléről súly és darab szerint egymásmellé állítva, a következő számokat nyerjük :

Az áru megnevezése.		Behozatal. Mennyiségek.	Kivitel.
XV.	1. Tüzifa	29.923 mm.	399.312 mm.
"	2. kemény épület- és műfa	21.209 "	333.581 "
"	3. puha épület- és műfa	110.680 "	234.721 "
"	4. donga	{ — drb.	9.029.267 drb.
"	5. vasuti talpfa	{ 2.755 mm.	752.857 mm.
"	6. fűrészelt fa kemény fából	6 "	206.493 "
"	7. " " puha "	7.414 "	239.805 "
"	8. fűzfavesszők	267.210 "	297.755 "
"	9. faszén	33 "	605 "
"	9. faszén	3.420 "	54.077 "
XIX.	2. cserzőhéjak	23.857 "	132.502 "
"	3. szömörcze	10.321 "	3.451 "
"	4. gubacs	1.486 "	32.139 "
"	5. vallonea	5.639 "	7.786 "

Az árúnem előtt látható római szám a csoportszámot, az arabsszám pedig az alcsoport számot jelenti, a hogy azok az orsz. statistikai hivatal által kiadott áruforgalmi statistikában előfordulnak.

A fő behozatali cikkek: a puha épület- és műfa, a puha fűrészelt fa és a cserzőanyagok maradtak a régiék, ugyszintén a kivitelnél a donga, a puha- és kemény fűrészelt fa és a cserzőanyagok. Változás annyiban történt, hogy a tűzifából, a fűrészelt fából, faszénből, cserzőhéjak és gubacsból kevesebb, a kemény épület- és műfából, a szömörce és a valloneából több, a puha épület- és műfából pedig majdnem ugyanannyi hozatott be, mint a megelőző 1881. évi július—decemberi felében. A többinél a változás jelentéktelen. A kivitel kisebb volt a dongánál, a fűrészelt fánál, a cserzőhéjak és a szömörcénél, nagyobb pedig a tűzifánál, a kemény- és puha épület- és műfánál, a gubacs- és valloneánál és a faszénnél a fenti időben. Az összehasonlítás a dongánál nem ugyan egészen pontos, mert az idei kimutatásban a donga darab és súly szerint van kimutatva, a tavalyiban pedig csak súlyban, de hogy annak kivitele az 1882-dik év második felében nagyon hanyatlott, azt későbbben az értékkimutatásnál is fogjuk látni.

Az orsz. statistikai hivatal által kimutatott bementett áruk megbizhatatlanságát már kimutattam e lapok ez idei januári számában, tehát feleslegesnek tartom azt itt újra ismételni. A forrás is, melyből a bizottságilag megállapított középárakat meritettem, ugyanaz. Miután azonban a faárak is alá vannak vetve a kereset és kínálat közti viszonyoknak, tehát egynehány változás itt is történt. Nevezetesen az 1882-dik évre a behozatalnál drágábbnak van felvéve métermázsája a fűrészelt fának 10 krral, a tűzifa s a füzvesszőké 5 krral és a cserzőhéjaké 2 frt 50 krral; ellenben olcsóbbra a vallonea ára 1 frttal métermázsánként. A kivitelnél drágábban lett felvéve métermázsája a fűrészelt fának 20 krral, a valloneának pedig 1 forinttal.

Elől adtam a mennyiségeket, itt pedig közlöm az egység-

árakat, a kiszámított értékeket s a százaléki viszonyszámokat mind a behozatalról, mind pedig a kivitelről.

	Behozatal.			Kivitel.		
	Egység	Kiszámított	Viszony-	Egység	Kiszámi-	Viszony-
	ár.	ár.	szám.	ár	tott ár.	szám.
	Forintokban.		%-ban.	Forintokban.		%-ban.
Tűzifa	0. ₅₀ =	14.961 =	1. ₁₀ —	0. ₅₀ =	199.656 =	1. ₇₀
Kemény épület- és műfa	1. ₅₀ =	31.813 =	2. ₃₃ —	1. ₈₀ =	600.446 =	5. ₁₁
Puha épület- és műfa .	1. ₅₀ =	166.020 =	12. ₁₆ —	1. ₈₀ =	422.498 =	3. ₅₉
Donga	6. ₅₀ =	17.907 =	darab	0. ₁₈ } =	6,518.838 =	55. ₄₃
Vasúti talpfa	1. ₅₀ =	9 =	0. ₀₀ —	6. ₅₀ }		
Fűrészelt fa kemény fából	2. ₅₀ =	19.276 =	1. ₄₁ —	3. ₅₀ =	839.317 =	7. ₁₄
Fűrészelt fa puha fából	2. ₅₀ =	694.746 =	50. ₅₆ —	3. ₅₀ =	1,042.042 =	8. ₈₆
Fűzfavesszők	0. ₅₀ =	50 =	0. ₀₀ —	0. ₅₀ =	302 =	0. ₀₀
Faszén	2. ₀₀ =	6.840 =	0. ₅₀ —	2. ₀₀ =	108.153 =	0. ₉₂
Cserzőhéjak	7. ₅₀ =	178.927 =	13. ₀₉ —	6. ₀₀ =	795.012 =	6. ₇₃
Szömörce	9. ₀₀ =	92.889 =	6. ₈₀ —	7. ₀₀ =	24.157 =	0. ₂₀
Gubacs	20. ₀₀ =	29.720 =	2. ₁₈ —	21. ₀₀ =	674.919 =	5. ₇₄
Vallonea	20. ₀₀ =	112.780 =	8. ₂₆ —	21. ₀₀ =	163.506 =	1. ₃₉
Összesen .		1,365.938 =	100. ₀₀ —		11,760.634 =	100. ₀₀

A kivitel 10,394.696 frttal mulja felül a behozatalt, tehát Magyarország még ma par excellence fakiviteli állam. Azonban mind a behozatalban, mind pedig a kivitelben előfordul átvitel is, nevezetesen a cserzőanyagoknál, melyeknek egynémelyike, mint a vallonea és szömörce nem is termeltetik hazánkban, hanem tengerentúli országokból, így különösen Kis-Ázsiából érkezik fumei kikötőnkbe, a honnan aztán vasuton szállittatik Ausztriába, különösen Styriába, Bécsbe, sőt egy kevés Németországba is. Ezen mennyiségeket tehát ki kellene vonni mind a két összegből, csakhogy ezen átviteli adatok gyűjtésére a statisztikai hivatalnak nincs közege s így arról egyelőre le kell mondanunk.

A behozatalnak 63.₀₂ százaléka, tehát legnagyobb része, a puha fűrészelt fára s a puha épület- és műfára esett; utána pedig legtöbb, 30.₃₃ százalék, a különböző cserzőanya-

gokra. A többi 6.65 százalék behozatal eloszlott a többi árú-nem közt. A puha fának ily nagy mennyiségben történt behozatalát még mindig azon sajnos előítéletnek kell tulajdonítani, mintha a styriai és galicziai fenyvesek jobb fát szolgáltatnának, mint a magyarországiak, pedig ennek helytelensége már régen meg lett czáfolva. Ez azonban ugy látszik még nem terjedt el kellőleg és oda kellene hatni, hogy az építőök és mesteremberek egyrészt, az építettök és vevők másrészt felvilágosiassanak ezen Magyarország nem csekély kárára történő puhafa behozatal szükségtelenségéről.

A reánk nézve sokkal fontosabb kivitelnek 55.43 százaléka a dongára esett; tőle igen távol esnek, ámbár még mindig tekintélyes összeggel, a puha fűrészelt fa 8.86 százalékkal, a kemény fűrészelt fa 7.14, a cserzőhéjak 6.76, a gubacs 5.74, a kemény épület- és műfa 5.11, a puha épület- és műfa 3.59, a vasuti talpfa 3.16 százalékkal stb.

Az általános összehasonlításnál már elmondtam, hogy a forgalom az 1882. év második felében kisebb volt mind a behozatalnál, mind pedig a kivitelnél, az 1881. év második feléhez képest. Kiterjesztve ezen összehasonlítást a részletekre is, azt találjuk, hogy a behozatalnál a fűrészelt fából 49.673, gubacsból 42.500, valloneából 18.197, tűzifából 6.512 és faszénből 5.698 frt értékű áruval kevesebb hozatott be; ellenben több hozatott be, ugyan nem sokkal, a cserzőhéjakból 15.582, szömörceből 11.925 és kemény épület- és műfából 10.594 frt értékű áru az 1882. év második felében, mint az 1881. év ugyanazon időszakában. A nagyobb behozatalt cserzőhéjakból az árkülönbözet magyarázza meg, mely az 1882. évre 2 frt 50 krral nagyobbra állapított meg, mint 1881-ben; a métermázsaszerinti behozatal azonban 8812 métermázsával kevesebb volt

1882-ben, és pedig az egész tömeg mind a két esztendőben, csekély kivétellel, mind Ausztriából hozatott be. A szömörce behozatal 1882-ben súlyra nézve is 1325 mm.-val nagyobb volt mint a megelőző év ugyanazon szakában; ez a többlet Ausztrián kívüli országokból jött be hozzánk. Végre több hozatott be még kemény épület- és műfából, még pedig 7063 métermázsával, s ezen emelkedett behozatal Ausztriából történt mihozzánk. A nagyobb szömörce behozatal csak bőr-iparunk emelkedését jelentheti, a mi mellett tanuskodni látszik az a körülmény is, hogy ugyanakkor kisebb is volt a szömörce kivitel, mint az 1881. év ugyanazon időszakában. A nagyobb keményfa behozattal pedig még nagyobb kivitel áll szemben, s ezen fokozottabb behozatal, mely Ausztriából származik, szintén iparunk gyarapodására mutat, különösen akkor, ha ezen fa Ausztrián át nem európai államokból jött ide be. A kisebb behozatal fűrészelt fából javulást jelent, a mennyiben a behozatal ezen cikkből éppen Ausztriából kevesedett, melynek fáját sokan még mindig előbbre teszik a belföldinél. A gubacs, vallonea és faszén kisebb behozatalát nem tudom minek magyarázni, a tűzifa kisebb behozatalát pedig csak az Ausztrián kívüli államok kevesebb behozatala képezi.

A kivitel kevesebb volt az 1882. év második felében a dongánál 3,488.822, fűrészelt fánál 255.370, cserzőhéjaknál 110.250 és szömörczenél 5.803 frttal, mint az 1881. év ugyanazon időszakában. Az általam kiszámított érték a dongáról meglehetősen, nem egészen helyes, mert az 1881-ik évben a donga csak métermázsánként volt kimutatva s ennek az értéke 6 frt 50 krral megállapítva. 1882-re azonban nemcsak súly, hanem darab szerint is van kimutatva a donga, mely utóbbinak a középegység árát már sokkal nehezebb kitudni. Megengedem én azt, hogy a forgalmi vállalatra, valamint a kereskedőre nézve sokkal könnyebb a darab

szerinti feladás vagy átvétel, de arra nézve, a kinek a középesség árát kell megállapítani, nem; mert lehetnek a dongák mindenféle nagyságúak a nélkül, hogy a statisztikus tudhatná, hogy a zöme, ha ugyan olyan van, melyik méretühez tartozik. A középesség árban lehet tehát, hogy tévedtem, de én azt egy kitünő erdész után állapítottam meg, darabját 18 kr-ra véve, tehát inkább kisebbre mint nagyobbra, miután ezer dongának az ára, e szakember szerint, 150 és 200 frt közt változik. Daczára annak figyelmet érdemlő hanyatlás mutatkozik a dongakivitelben, a mi ugyan roszt nem magyarázható, hanem csak időleges szünetnek lehet a forgalomban tekinteni; a donga pedig, mely el nem vész, az az erdőben kenyeret nem kér, jó szüret által pedig csak nyerhet még értékben. Megjegyzem még, hogy kevesebb donga vitetett ki az 1882. év második felében mind Ausztriába, mind a többi államokba, de mégis sokkal kevesebb Ausztriába, mint a többi államokba, mint az 1881. év ugyanazon idejében. Fűrészelt fa egy negyed millió forint értékben szintén kevesebb vitetett ki. A cserzőhéjak s a szömörce kisebb kivitele egyezni látszik azzal, a mit ezekre nézve a kevesebb behozatalnál fönt már elmondottam. Különben ezeknél is lehet, hogy a forgalom szünetel, vagy talán kezdetét jelentené ez a szakférfiak által már előre jelzett cserháj fogyásnak?

A többi itt elősorolt erdei termények kivitelében emelkedés mutatkozik. Igy nevezetesen a gubacsnál 312.165, a kemény épület- és műfánál 218.325, a valloneánál 162.010, a puha épület- és műfánál 110.421, a tűzi fánál 53.687 s a faszénnél 31.730 frt értékben. A gubacs kivitelének emelkedésében bizonyára nagy része lesz a jó termésnek s a fokozott keresletnek; a valloneaé csak Ausztria bőrparának emelkedéséből magyarázható, mert a vallonea kivitelében mi csak

közvetítői szerepet viszünk, miután az tengerentúli országokból Fiumén át szállítatik Ausztriába, nevezetesen Styriába, Karinthiába stb. A többi fent elősorolt faneműek emelkedett kivitelét csak a fokozottabb kereslet eredményének tekinthetjük. Kivételt e tekintetben csak a faszénnél láthatunk, melyből az utolsó félévben sokkal több szállított külső országokba, mint Ausztriába. Nevezetesen szállított 1881. év második felében 56.830 frt értékű Ausztriába és 19.594 frt értékű a többi államokba együtt; míg az 1881. év ugyanazon időszakában Ausztriába csak 47.026, a többi államokba együtt pedig 61.128 frt értékű faszén szállított, métermázsáját mindég 2 frtjával számítva. Megjegyzem még, hogy általában a forgalom legnagyobb az év szeptember és október hónapjaiban.

II.

Az árúk behozatalának és kivitelének mennyiségét s értékét láttuk az I. közleményben. Itt foglalkozni fogunk azon további eredménnyel, hogy azon behozatal és kivitel mely államokba, illetőleg államesoportozatokba vitetik ki, illetőleg honnan hozatik be. Sokkal könnyebb azonban megmondani, hogy ebből vagy amabból ennyi hozatott be, vagy ennyi vitétt ki, mint helyesen megnevezni az illető árúnak származási (providenciája) s illetőleg rendeltetési (destinatioja) helyét. Ezt a nehézséget a sok átrakodási és gyűjtő állomás okozza. Azért szokás az áruforgalmi kimutatásokba a nagyobb tengeri kikötő városok áruforgalmát szintén felvenni. Ilyen adatok Fiumét illetőleg léteznek ugyan nálunk is, csakhogy ezek nem találhatók a statisztikai hivatal által kibocsátott közleményekben, hanem a m. kir. tengerészeti hatóság által kiadott évi jelentésekben. Minthogy azonban az adatok csoportosítása és feldolgozása e két helyen nem történik egyenlő elvek szerint: tehát egyelőre nem bocsátkozhatom Fiume tengeri kikötő

árúforgalmának bonczolgatásába. De léteznek ezeken kívül vasutak és folyók összetalálkozásánál is oly állomások, úgynevezett csomópontok, ahol az árú továbbszállítás végett a vasútról a hajóra, vagy viszont, átrakatik s ezeken nagy a forgalom. Az árúforgalmi statistikára ez csak annyiban hátrányos, a mennyiben a feladó vagy leadó rendszeren ezen állomásokat nevezi meg mint rendeltetési vagy származási helyeket, s így az igazi hely sohasem deríthető ki. Ezen csomópontok kisebb vagy nagyobb fontossága és száma továbbá azt eredményezi, hogy a forgalom azon országgal nagyobbnak látszik gyakran egész messze eső országok rovására, mint az a valóban van. Ettől azonban csak a fel- vagy leadó lelkiismerete mentheti meg az árúforgalmi statistika hitelét. Az én meggyőződésem az, hogy addig, míg ezen nehézségeken segítve nem lesz, az árúforgalmi kimutás országok szerint, pontos nem lehet. Ez azonban csak nagyban s általában illik az adatokra, az erdei terményekre meg épen nem, mert ezekre ilyen átrakadó hely Fiume, a belföld —, Trieszt pedig Ausztriához tartozik és ha a megrendelő ott lakik, az reánk nézve csak mint Ausztriába való kivitel szerepelhet. Azonban az is lehet, hogy Trieszt is sok árúra nézve átrakadó hely, s ilyenkor nagyon jó lenne, ha a feladó az igazi rendeltetési helyet megnevezné, nem pedig az átrakadó Triesztet, hogy tisztábban legyünk mit hová és mennyit szállítunk ki, vagy viszont hozunk ide be.

Magyar szempontból legérdekesebb a következő kis táblázat :

	Behozatal.	Kivitel.
Ausztria	1,270.767 frt = 93. ₀₃ %	5,845.326 frt = 94. ₇₀ %
A többi államok együtt	95.224 „ = 6. ₉₇ %	5,915.308 „ = 50. ₃₀ %
Összesen	1,365.991 frt = 100. ₀₀ %	11,760.634 frt = 100. ₀₀ %

A behozatali és kiviteli százalék közt nincsen semmi arány. Majdnem az egész behozatal Ausztriából származik, és

a kivitelnek csak a fele történik Ausztriába. A kivitelnél létező egymásközi arány reánk sokkal kedvezőbb, de ha megfontoljuk, hogy az erdőben gazdag Ausztria oly nagy mennyiségű fát visz ki tőlünk: szintén hihetetlennek tűnhetik fel, ha másrészt nem tudnók, hogy a kereskedelmi góczpontok, Trieszt és Bécsbe, nyelik el ezen óriás mennyiségeket, hogy azzal azután további kiviteli kereskedést üzhessenek.

Az alábbi kimutatásból látjuk, hogy mily részt vesznek ezen forgalomban az egyes árucikkek, és pedig:

	a) B e h o z a t a l.				A többi államokból együtt.			
	Ausztriából.				A többi államokból együtt.			
	Súly mét.-m.-ban.	Egység ár forintokban.	Kiszámított ár forintokban.	%	Súly mét.-m.-ban.	Egység ár forintokban.	Kiszámított ár forintokban.	%
Tüzifa . . .	26.437	0.50 =	13.218 =	0.97	3.486	0.50 =	1.743 =	0.13
Kemény épület- és műfa . . .	18.173	1.50 =	27.259 =	1.99	3.036	1.50 =	4.554 =	0.33
Puha épület- és műfa . . .	110.670	1.50 =	166.005 =	12.15	10	1.50 =	150 =	0.01
Donga . . .	2.755	6.50 =	17.907 =	1.31	—	—	—	—
Vasúti talpfa . . .	6	1.50 =	9 =	0.00	—	—	—	—
Fűrészelt áru ke- mény fából . . .	7.341	2.60 =	19.087 =	1.40	73	2.60 =	190 =	0.02
Fűrészelt áru pu- ha fából . . .	267.107	2.60 =	694.478 =	50.34	103	2.60 =	268 =	0.02
Fűz vesszők . . .	32	0.50 =	16 =	0.00	1	0.50 =	1 =	0.00
Faszén . . .	3.410	2.00 =	6.820 =	0.50	10	2.00 =	20 =	0.00
Cserzőhéjak . . .	23.482	7.50 =	176.115 =	12.39	375	7.50 =	2.762 =	0.20
Szömörce . . .	2.637	9.00 =	23.733 =	1.74	7.684	9.00 =	69.156 =	5.06
Gubacs . . .	675	20.00 =	13.500 =	0.99	811	20.00 =	16.220 =	1.19
Vallonea . . .	5.631	20.00 =	112.620 =	8.25	8	20.00 =	160 =	0.01
Összesen . . .			1,270.767 =	93.03			95.224 =	6.97

Már fentebb említettem, hogy a két csoport behoza-
talában nincsen arány, s ez reánk magyarokra különös
figyelemre méltó. Magyarország déli és délkeleti
szomszédságában nincsenek nagy kiterjedésű
erdők, melyeknek terményei esetleg egykor pó-
tolhatnák a mi szükségletünket. Romániába, Szer-
biába, Bosznia-Hercegovinába, a Balkán félszigetre általában,

Olaszországba, Kis-Ázsiába, Egyiptomba kiszállítjuk a magyar fát, de ezekből be nem hozhatunk semmit, s így tehát nem is számíthatunk ezekre ha egykor faszükségletünk fedezésénél a külföldre szorulnánk. Gabonát, aszalt szilvát, állatokat, nyers bőroket stb. szolgáltat nekünk az egész Balkán félsziget, és szükségletünket részben ezekből fedezhetjük, vagy pedig ismét forgalomba hozhatjuk úgy is nyer terményeket, vagy mint félgyártmányokat, vagy pedig mint egész kész iparcikkeket, de fabehozatalra azon országokból sohasem számíthatunk. Azért óvatosan bánjanak az erdőbirtokosok erdőikkel, mert míg egyrészt az elősorolt államokra mint biztos vevőkre számíthatnak a jövőben is: úgy másrészt nagyon szomorú sors várna a magyar faiparra, ha a nyers fát nyugati szomszédainktól lennének kénytelenek beszerezni.

A fentebbi kimutatás szerint legnagyobb behozatalunk Ausztriából fűrészelt puha faból volt 50.⁸⁴ és puha épület- és műfában 12.¹⁵, a kettőben együtt kerek számmal 63 százalék, a mi kétharmadát teszi összes Ausztriából való behozatalunknak. A második jelentékenyebb behozatalt Ausztriából a cserzőanyagok képezik 23.⁸⁷ százalékkal; ezek közül esett a cserzőhéjakra 12.⁸⁹ és valloneára 8.²⁵ százalék. Az Ausztrián kívüli államokból történt fabehozatalra majdnem semmi, t. i. 0.⁵¹ százalék esett, míg a cserzőanyagokra 6.⁴⁶ százalék, ezek közül is a szömörceére 5.⁰⁶, a gubacsra pedig 1.¹⁹ százalék esett. Ezen cserzőanyagok közül ismét legtöbb a szömörceből hozott be, melynek összes 69.156 frt értékéből a Balkán félszigeti behozatalra 50.436 frt esett, a Romániából pedig 18.630 forint. A behozott kevés gubacs- és cserzőhéj Szerbiából és Romániából került ide mi hozzánk; még pedig gubacs 12.740 forint értékben Szerbiából és 3.480 forint értékben

Romániából; cserzőhéjak pedig Romániából 2.362 és Olaszországból 420 frt értékben.

Összehasonlítva ezen adatokat az 1881. évi ugyan azon félév adataival, látjuk, hogy az irányzat egészben a régi maradt, a mi az adatok megbízhatóságára is mutat; akkor is főbehozatali cikk volt a fűrészelt puha fa és a puha épület- és műfa, csakhogy utóbbi időben a behozatal ezekből 68.797 frt értékű árúval kevesebb volt. Hasonlóképp kevés hozatott be a többi fanemüekből is, csak hogy ezen kevés az 1882. év második felében még kevesebb lett. Csupán a donga képez kivételt, melyből az utóbbi időben 6.543 frt értékű több donga hozatott be. A cserző anyagok behozatala csak annyiban változott, hogy az utóbbi időben 10.460 frt értékű kevesebb cserző anyag hozatott be, mint a megelőző év ugyanazon időszakában. Ezen kisebb behozatal leginkább a cserzőhéjknál volt tapasztalható, aztán a vallo-neánál s a gubacsnál; ellenben a szömörce behozatalnál némi emelkedés mutatkozott.

A reánk nézve sokkal fontosabb kiviteli adatok pedig a következők:

	A u s z t r i á b a .				A t ö b b i á l l a m o k b a e g y ü t t .			
	Súly mét.-m.-ban.	Egység forintokban.	ár Kiszámított ár	o / o	Súly mét.-m.-ban.	Egység forintokban.	ár Kiszámított ár	o / o
Tűzifa	294.795	0,50	147.398	1,25	104.517	0,50	52.258	0,44
Kemény épület- és műfa	177.872	1,30	320.170	2,72	155.709	1,30	202.276	2,93
Puha épület- és műfa darab	42.185	1,30	75.933	0,65	192.536	1,30	340.565	2,95
Donga	164.305	0,18	29.575	}	8.864.962	0,18	1.595.693	}
	479.212	6,30	3.114.878		273.645	6,30	1.778.692	
			3.144.453	26,74			3.374.385	28,09
Vasuti talpfa	193.350	1,30	250.884	2,13	67.113	1,30	120.803	1,03
Fűrészelt áru ke- mény fából	93.938	3,50	328.783	2,90	145.867	3,50	510.534	4,34
Fűrészelt áru puha fából	104.961	3,50	367.363	3,12	192.794	3,50	674.779	5,74

b) K i v i t e l.

	A u s z t r i á b a.				A többi államokba együtt.			
	Súly mét.-m.-ban.	Egység ár forintokban.	Kiszámitott ár %		Súly mét.-m.-ban.	Egység ár forintokban.	Kiszámitott ár %	
Fűz vesszők . . .	309 ×	0.50 =	154 =	0.00 —	296 ×	0.50 =	148 =	0.00.
Faszén . . .	23.513 ×	2.00 =	47.026 =	0.40 —	30 565 ×	2.00 =	61.128 =	0.52.
Cserzőhéjak . . .	62.426 ×	6.00 =	374.556 =	3.18 —	70.076 ×	6.00 =	420.456 =	3.33.
Szömörce . . .	1.322 ×	7.00 =	9.254 =	0.03 —	2.129 ×	7.00 =	14.903 =	0.13.
Gubacs . . .	31.294 ×	21.00 =	657.174 =	5.59 —	845 ×	21.00 =	17.745 =	0.15.
Vallonea . . .	5.818 ×	21.00 =	122.178 =	1.04 —	1.968 ×	21.00 =	41.328 =	0.35.
Összesen . . .			5,845 326 =	49.70 —			5,915.308 =	50.30.

Láttuk az országok szerinti behozatalnál, hogy fűrészelt puha fából behoztunk Ausztriából 694.478 frt értékű árút, s itt a kivitelnél látjuk, hogy tőlünk Ausztriába csak 367.363 frt értékű fűrészelt puha fa szállítottott oda, tehát majdnem csak a fele annak a mi behozatott. Hasonlókép szállítottott hazánkból Ausztriába csak 75.933 frt értékű puha épület- és műfa, míg mi onnan ide behoztunk 166.005 frt értékűt, tehát többet mint még egyszer annyit. Ezen két fanemből tehát kivitelünk Ausztriába passiv. Ellenben activ kereskedelmünk — a szömörce kivéve, mely idegen termelvény — minden más fanemükben és a cserzőanyagokban még a valloneát sem véve ki, mely pedig szintén idegen ország termelvénye. Az első helyet a kivitelben persze a donga foglalja el, mely messze túlszárnyalja társait a tömeges kivitelrel illetőleg. Nagyobb mennyiségű gubacsot 5.59, cserzőhéjakat 3.18, kemény épület- és műfát 2.72 és vasuti talpafát 2.13⁰/₀-kal szintén Ausztriába szállítottunk. A többi államokba együtt szállított fanemük közt szintén a donga foglalja el 28.69 százalékkal az első helyet, szintén messze túlhaladja társait a tömeges kivitelben. A kivitel dongából az utóbbi helyekre még 229.932 frttal nagyobb volt, mint a kivitel ugyanabból Ausztriába. A többi fanemek kivitele sorban így következnek egymásután: fűrészelt áru puhafából 5.74, fűrészelt áru keményfából 4.34, cserzőhéjak 3.58, puha épület- és műfa 2.95, kemény épület- és műfa

2.³⁸ százalékkal stb. Tehát mind a két államcsoportozatba leginkább a donga szállittatik, (az összes kivitel 100-nak véve, melyből magára a dongára esett mind két államcsoportozatban, 55.⁴⁵ százalék), azután Ausztriába a cserző anyagok 9.⁸⁹ és a mindenféle keményfa 7.⁶⁵ százalékban; a többi államokba együtt pedig a donga után első helyen a puha épület- és műfa és deszka 8.⁶⁹, és csak ugy utána következnek a mindenféle keményfák 7.⁷⁵ és a cserkéreg 3.⁵⁸ százalékkal. A többi fent elősorolt árúkból, csak jelentéktelen mennyiségek kerültek kivitelre.

Összehasonlítva a kiviteli adatokat az 1881. évi ugyanazon félev adataival, azt találjuk, hogy egészben az irányzat a régi maradt. Akkor is, most is, mind a két államcsoportba a donga képezte a főkiviteli cikket, Ausztriába pedig ezenkívül a mindenféle keményfa s a cserző anyagok kivitele volt jelentékeny, míg a többi államokba a donga után a puha fa és deszka, a keményfa s a cserzőanyagok kivitele birt nagyobb jelentőséggel. Egyszer már említve volt, hogy ez idén kevesebb donga szállított ki, a mi természetesen az államcsoportok szerinti külön kimutatásoknál is meglátszik.

E közlemények keretébe csak minden fontosabb mozzanatott vettem fel és tüntettem ki. Így csereviszonyunkat Ausztriával, mint érdekelt legközelebbi szomszédunkkal, mindenütt kimerítően tárgyaltam. Azonban a többi államokkal csak egybefoglalva foglalkozhattam, külön kitérve, csak ott, a hol azt szükségesnek tartottam. Ilyen szükségletnek vélek elegend tenni, midőn kivitelünk részletezését adom elő azon országok szerint is, melyekről eddig csak „A többi államokba együtt“ volt szó. De itt is csak a fontosabb kiviteli cikkekét választottam ki, és a főbb országokat a többit elhagyva, vagy érdemök szerint a szövegben megemlítve talállandja a szives olvasó. Ezen kivitel pedig a következő volt :

Az ország neve.	K i v i t e t e t t.							
	Összesen.	Donga.	Fűrészelt puhafa.	Fűrészelt keményfa.	Puha épület- és műfa.	Kemény épület- és műfa.	Cserző- héjak.	Vasúti talpfa.
	É r t é k f o r i n t o k b a n.							
1. Franciaország .	3.052.774	2,451.202	80.920	223.062	159.095	116.645	—	21.850.
2. Németország .	1,474.161	662.161	195.121	50.487	18.830	52.009	404.160	91.393.
3. Olaszország .	334.058	48 289	63.973	39.273	122.225	60.298	—	—
4. Helvetia .	237.631	40.696	8.669	182.703	—	751	4.812	—
5. Románia .	202.328	9.451	174.216	5.726	9.059	3.647	48	180.
6. Balkánfélsziget .	159.554	111.768	13.716	224	11.675	16.771	—	5.400.
7. Más államok .	146.137	49.029	53.399	1.669	21.599	11.741	8.400	—
8. Belgium-Hollandia	102.599	1.527	79.390	5.456	3.598	8.836	1.812	1.980.
9. Nagy-Britannia .	11.093	221	689	1.750	—	8.433	—	—

Az országokat úgy irtam sorba egymás alá, a mint azok a kivitel nagysága szerint egymás után következnek. E szerint tehát Ausztrián kívül legnagyobb két fafogyasztó állam Francia- és Németország. Azok voltak ezek a mult évben is. Olaszországnak itt kimutatott 334.058 frt értékű kiviteléhez még hozzá kell adni 50.808 frt tűzi fa kivitelért és 61.090 frtot faszénért, a melyekkel együtt tett Olaszország e félévi kivitele 445.956 frtot. Fafogyasztóink sorában Olaszország a mult évben is a harmadik helyet foglalta el.

A fenti kimutatásból látni, hogy Magyarországból nemcsak donga szállittatik ki, hanem más faneműek is. Így nagy mennyiségű puha és kemény fűrészelt fa, valamint puha és kemény épület- és műfa, úgy szinte cserkéreg, vasúti talpfa pedig a szükséghez képest, szintén jó mennyiségben. A fűrészelt puhafa legnagyobb két fogyasztója Németország és Románia, a fűrészelt keményfáé Franciaország és Helvetia; a puha épület- és műfáé Franciaország és Olaszország, a kemény épület- és műfáé szintén azok. Végre a magyarországi cserkéreg majdnem kizárólagos és a vasúti talpfánk legnagyobb fogyasztója Németország.

Hogy lehetne-e fakivitelünk emelését előmozdítani és mi által, arra nézve javaslatot tenni nem érzem magamat

hivatva. De hogy nálunk nagy mennyiségű fapazarlás történik, azt tapasztalásból tudom. Így az újabb fűtési rendszerek által, melyeket még folyton javítanak, sok fát lehetne megtakarítani, különösen azon hatóságok s intézeteknél, melyeknek saját épületjeiben vannak hivatalos helyiségeik. Ilyeténképen egy-néhány százezer forintot lehetne évente megtakarítani az államnak s ezzel is az államköltségvetés hiányát apasztani. Ajánlom javaslatomat a nm. m. kir. pénzügyminister ur figyelmébe azzal a kérelemmel, hogy a jó példával mutassa meg másoknak is a lehető megtakarítások útját.

Budapest, 1883. július hó 15-én.

Telkes Simon.

Az ákáczcsemeték egy újabban felfedezett ellensége.

Az „Erdészeti Lapok“ múlt 1882. évi I-ső füzetében felkértem volt a t. szaktárs urakat, hogy a vidékükön esetleg előforduló kártékony lepkéket, bogarakat vagy hernyókat a mennyiben előtűnik nem lennének ismeretesek, meghatározás végett hozzám sziveskedjenek küldeni.

E felszólításomra Pánczér József szaktárs ur ez évi május hóban egy egész tele üveg apró bogarat küldött hozzám Szabadkáról, elpanaszolván többek közt ez apró állatkákról, hogy néhány hektárra menő fiatal ákáczültetését egészen ellepték és azokat a fiatal hajtások s a puha kéreg lerágása által rövid idő alatt tönkretétellel fenyegették.

A mint a bogarakat az üvegcséből kivettem, azonnal észrevettem, hogy itt egy orrmányos bogárral (Rüsselkäfer) van dolgom; de hogy melyikkel azt nem tudtam azonnal megállapítani, mert az állatka igen kicsiny, alig $1\frac{1}{2}$ —2'' hosszú, s